

Nr 103.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1919 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lantmäteriväsendet m. m. jämte sju i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition, punkt 92, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående de under rubriken lantmäteriväsendet i riksstaten ingående anslag, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna anslag dels å ordinarie stat till belopp av 1,713,100 kronor, dels ock å extra stat för år 1920 till belopp av 156,800 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t under punkt 35 under tilläggsstatens för år 1919 nionde huvudtitel föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående förstärkning under senare halvåret 1919 av arbetskrafterna i lantmäteristyrelsen, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å tilläggsstat för samma år beräkna ett anslag av 6,000 kronor.

Slutligen har Kungl. Maj:t under punkterna 119 och 133 i nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, dels i avbidan på den proposition angående höjning av ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i detta anslag beräkna en förhöjning från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor; dels ock, i avbidan på den proposition angående förhöjning av ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, i detta anslag beräkna en höjning från 650,000 kronor med 350,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 10 saml. 65 häft. (Nr 103.)

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 355, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklara, att för åtnjutande av de å denna stat för distriktslantmätare uppförda avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som föreskrivits beträffande avlöning till distriktslantmätare å nu gällande stat, dock med tillägg att ortstillägg skall, där sådant förekommer, följa samma bestämmelser som lönen;

dels medgiva, att distriktslantmätare må för rätt till ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräknas tjänstetid såsom sådan, innan nämnda stat trätt i tillämpning;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 769,500 kronor till lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 749,500
ersättning för publik renovation, <i>förslagsanslag</i>	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 769,500;

2:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning å lantmäterikontor, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förstelantmätare, som icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de för honom i nu gällande stat upptagna avlöningsför-

måner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 309,200 kronor till lantmäterikontoren i länen, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 305,200
renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen,	
<i>reservationsanslag</i>	» 4,000
	<hr/> Summa kronor 309,200;

3:o

vid bifall till de i punkterna 1:o och 2:o framställda förslagen om uppförande i riksstaten av särskilda ordinarie anslag dels till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, och dels till lantmäterikontoren i länen ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget å 463,400 kronor till lantmäteristaten i orterna;

4:o

å extra stat för år 1920 under nionde huvudtiteln anvisa till extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen ett reservationsanslag av 59,000 kronor;

5:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

6:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

7:o

besluta, att det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar skall från och med år 1920 benämnas allenast »avvitringar», ävensom minska detta anslag från 100,000 kronor med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

8:o

upptaga det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar», att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, samt öka detta anslag från 50,000 kronor med 50,000 kronor till 100,000 kronor;

9:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter den 1 januari 1920 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 76,800 kronor till 149,800 kronor;

10:o

för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor;

11:o

till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 41,500 kronor;

12:o

till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor;

13:o

för anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor;

14:o

för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,400 kronor;

15:o

för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor;

16:o

höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor;

17:o

höja samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 200,000 kronor till 850,000 kronor;

18:o

till förstärkning av lantmäteristyrelsens arbetskrafter under senare halvåret 1919 å tilläggsstat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen:

Motioner.

1) Nr 177 i första kammaren av herr *Dahl*, likalydande med nr 370 i andra kammaren av herrar *Tengdahl* och *Lübeck*, vari hemställts, dels att det med kungl. propositionen nr 355 framlagda förslag till stat för lantmäteristyrelsen måtte, såvitt angår inrättande av en s. k. stadsbyrå, lämnas utan bifall; dels att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att, innan mättningsförordning utfärdas, riksdagen beredes tillfälle att däröver avgiva yttrande.

2) Nr 178 i första kammaren av herr *Pers*, likalydande med nr 372 i andra kammaren av herr *Olsson* i Morastrand, vari hemställts, att riksdagen ville besluta, att understöd till i motionerna angivna förrättningar i Kopparbergs län må utgå, utan att därför uppställas i motionerna omförmälda båda villkor.

3) Nr 369 i andra kammaren av herr *Osberg*, vari hemställts, att i motionen omförmälda anslag å 4,000 kronor å staten för lantmäterikontoren i länen måtte utgå, och att i dess ställe å samma stat måtte upptagas ytterligare två kvinnliga biträdesbefattningar i andra normalgraden, vardera med lön 1,300 kronor, tjänstgöringspenningar 500 kronor och ortstillägg 200 kronor eller tillhoppa 2,000 kronor.

4) Nr 371 i andra kammaren av herr *Molin* i Dombäcksmark, vari hemställts, dels, i samband med godkännandet av Kungl. Maj:ts förslag till stat för lantmäterikontoren i länen, att Kungl. Maj:t måtte se till att alla upplysningar, som kunna erhållas av de kartor och handlingar, vilka finnas i lantmäterikontoren i länen, måtte tillhandahållas allmänheten utan annan kostnad än den, som kommer att utgå såsom stämpel till statsverket, dels för sin del besluta ej mindre lindring i villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar minst i den utsträckning, som i motionen angivits, än även att staten skall gälda kostnaderna för gode mäns biträde vid lantmäteriförrättningar i enlighet med det förslag, som 1917 års lantmäterikommissionen avgivit i ämnet, samt i anledning härav höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från föreslagna 850,000 kronor med 200,000 kronor till 1,050,000 kronor, samt

5) Nr 403 i andra kammaren av herr *Norman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att distriktslantmätarnas antal skall vara högst 180 samt extra lantmätarnas antal vara 120; att, därest icke en huvudsaklig indragning av nu utgående dagtraktamenten av statsmedel utöver vad lantmätaretaxan upptar anses lämplig, distriktslantmätarnas avlöning bestämmes till förutom ortstillägg å 400 kronor för fyra, till 3,000 kronor med två ålderstillägg å 500 kronor efter 5 å 10

år samt de extra lantmätarnas arvoden till 1,600 kronor för 40, 1,200 kronor för 40 och 800 kronor för 40 av dessa.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de gjorda framställningarna, hänvisas till motionerna.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning grundar sig på ett av den s. k. 1917 års lantmäterikommission den 30 november 1918 avgivet betänkande.

De i förevarande proposition framställda förslagen kunna i stort sett sammanfattas i tre särskilda huvudgrupper, nämligen dels såsom det väsentligaste frågor om lantmäteriväsendets omorganisation beträffande såväl centralförvaltningen (lantmäteristyrelsen), som ock lantmäteripersonalen ute i orterna, dels frågor om statsbidrag till vissa lantmäteriförrättningar eller till kostnaderna för vissa med sådana förrättningar förenade utgifter (utflyttningskostnader och väganläggningskostnader), dels ock frågor om anslag till vissa lantmäteriväsendet berörande ändamål såsom uppehållande av lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, lantmäteriuundervisningen, inbindning av handlingar i lantmäterikontoren m. m.

Utskottet.

Kungl. Maj:t har vid utarbetande av organisations- och löneregleringsförslaget i fråga utgått från vissa i propositionen angivna allmänna riktlinjer rörande dels en blivande ny mättningsförordning och dels en blivande ny taxa å lantmäteriförrättningar, beträffande vilka båda författningars närmare utformning Kungl. Maj:t hade för avsikt att efter riksdagens godkännande av nu ifrågasatt förslag besluta, och rörande vilkas utfärdande Kungl. Maj:t skulle gå i författning i administrativ ordning.

Emellertid har utskottet vid granskning av den föreliggande propositionen särskilt i vad angår ovanberörda organisations- och löneregleringsförslag funnit innebörden av nämnda båda författningar vara av avgörande betydelse för ett rätt bedömande av organisations- och löneregleringsförslaget. Utan att vilja ifrågasätta Kungl. Maj:ts rätt att på administrativ väg besluta rörande ovanberörda författningar vill det dock synas utskottet, som om, vid det förhållandet att Kungl. Maj:ts ifrågasatt framställning grundats härpå, riksdagen bort beredas tillfälle att samtidigt yttra sig över definitivt förslag från Kungl. Maj:t jämväl beträffande mättningsförordning och lantmäteritaxa. Då så ej skett, har utskottet redan av denna anledning funnit sig förhindrad att för närvarande fatta ställning till den föreliggande propositionen. Härtill kommer en ytterligare omständighet.

Av det i statsrådsprotokollet åberopade förslag till mättningsför-

ordning, som utarbetats av lantmäterikommissionen, framgår, att denna förordning avser att reglera jämväl städernas mätningstväsande och att överinseendet över densamma tillämpning skall utövas av lantmäteristyrelsen. För att sätta lantmäteristyrelsen i stånd att fullgöra detta uppdrag ingår i Kungl. Maj:ts förevarande framställning även förslag om inrättande av en särskild s. k. stadsbyrå i lantmäteristyrelsen, under vilken städernas särskilda mätningmän vore avsedda att närmast sortera.

Till stöd för förslaget om inrangerande av städernas mätningstväsande under lantmäteristyrelsen har i statsrådsprotokollet framhållits, att överinseendet över städerna i nu ifrågavarande avseende redan genom tillkomsten år 1917 av lagen om fastighetsbildning i stad tillerkänts lantmäteristyrelsen.

Utskottet har i frågans nuvarande läge icke vare sig av vad i statsrådsprotokollet anförts eller av vad i de av herr Dahl och av herrar Tengdahl och Lübeck väckta motionerna framhållits kunnat bilda sig ett bestämt omdöme om den rätta tolkningen av fastighetsbildningslagens innebörd i nu ifrågavarande hänseende. Icke heller har utskottet trott sig om att ur lämplighetssynpunkt bedöma frågan, huru överinseendet över städernas mätningstväsande bör ordnas. För detta ändamål synes nämligen utskottet en ytterligare utredning av ärendet vara erforderlig, därvid på sätt uti ifrågavarande båda motioner framhållits behörigt inflytande bör inrymmas åt representanter ej mindre för byggnadsstyrelsen såsom chefsmyndighet för städernas stadsplane- och byggnadstväsande än även för städerna.

Slutligen har utskottet icke kunnat undgå att finna det i viss mån anmärkningsvärt, att enligt det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget sakägarna skulle med avseende å kostnaderna för lantmåteriförrättningar komma att bliva ogynnsammare ställda än enligt nu gällande regler å ifrågavarande område.

Av vad utskottet sålunda anført torde framgå, att utskottet icke för närvarande kan biträda de i huvudpunkterna av förevarande proposition framställda förslagen. Då jämväl åtskilliga av övriga punkter torde stå i ett visst samband med huvudförslagen och svårigheter möter för utskottet att avgöra i vad mån så är fallet eller icke, har utskottet ansett sig böra förordna såväl att samtliga lantmåteriväsendet berörande bestämmelser, i vilka ändring nu föreslagits, må tillsvärdare gälla oförändrade som ock att anslagen till lantmåteriväsendet för år 1920 upptagas i överensstämmelse med 1919 års riksstat. Härav följer ock att utskottet icke kan biträda övriga motionsvis framställda förslag i ämnet.

Uti förevarande proposition har jämväl under punkterna 16 och

17 föreslagits höjning dels av det under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg dels ock av det under samma huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Höjningen av förstnämnda anslag är föranledd uteslutande av ovanberörda omorganisations- och löneregleringsförslag. Med hänsyn till utskottets ovan intagna ställning till detta förslag bör anslaget i fråga nu uppföras med oförändrat belopp. Den föreslagna ökningen i anslaget till rese- och traktamentspenningar, hänför sig, utom till av Kungl. Maj:t framställt förslag i fråga om statens övertagande av kostnaderna för vissa lantmätares och deras medhjälparens tjänsteresor, till under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition gjord framställning om statens övertagande av kostnaderna för dagtraktamenten åt statens lantbruksingenjörer m. fl.

I anslutning till vad utskottet i sistberörda avseende tillstyrkt under punkt 7 i sitt utlåtande nr 9 A angående regleringen av utgifterna under nionde huvudtiteln för år 1920 bör nu anslaget till rese- och traktamentspenningar höjas med 60,000 kronor eller från 650,000 kronor till 710,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

1:o

a) att riksdagen må med avslag såväl å Kungl. Maj:ts under punkterna 1, 2, 3, 4, 9 av förevarande proposition gjorda framställningar som ock å herr Normans och herr Osbergs i ämnet väckta motioner ävensom å första punkten av herr Molins motion

dels uppföra nuvarande ordinarie förslagsanslaget under nionde huvudtiteln till lantmäteristaten med oförändrat belopp 536,400 kronor,

dels till arvode under år 1920 åt vissa lantmäteriauscultanter å extra stat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst av 105,000 kronor,

dels i likhet med vad skett för innevarande år till reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor,

dels i likhet med vad för innevarande ägt rum till nya registratur och arkivens ordnande i lantmäteri-

kontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 8,000 kronor,

dels ock för skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor,

b) att herr Dahls motion ävensom den av herrar Tengdahl och Lübeck i ämnet väckta motionen må anses besvarade genom vad utskottet, här ovan anført och hemställt.

2:o

med avslag å Kungl. Maj:ts uuder punkterna 5, 6, 7 och 8 gjorda framställningar och å de av herr Pers och herr Olsson väckta motionen ävensom å den av herr Molin väckta motionen i vad rör villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar

dels uppföra nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar med oförändrat belopp, 100,000 kronor,

dels uppföra ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften med oförändrat belopp, 50,000 kronor,

dels ock i likhet med vad för innevarande år ägt rum till bestridande av kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänsteresor å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

3:o

i likhet med vad för innevarande år ägt rum för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

4:o

med avslag å Kungl. Maj:ts under 11 punkten gjorda framställning i likhet med vad för innevarande år ägt rum till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 39,800 kronor.

5:o

med avslag å Kungl. Maj:ts under punkt 12 gjorda framställning i likhet med vad för innevarande år ägt rum till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 3,500 kronor.

6:o

i likhet med vad för innevarande år ägt rum för anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

7:o

med anslag å Kungl. Maj:ts under punkt 14 gjorda framställning i likhet med vad för innevarande år ägt rum för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jorodområden å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 8,500 kronor.

8:o

i likhet med vad för innevarande år ägt rum för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

9:o

med avslag å Kungl. Maj:ts under punkt 16 gjorda framställning uppföra nuvarande ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg med oförändrat belopp, 140,000 kronor.

10:o

i anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 17 gjorda framställning och med avslag å herr Molins motion i vad angår statens övertagande av kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmåteriförrättningar höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 60,000 kronor till 710,000 kronor.

11:o

med avslag å Kungl. Maj:ts under punkt 18 gjorda framställning i likhet med vad för innevarande år ägt rum för år 1920 såsom förslagsanslag, högst, anvisa

dels för anställande under samma år hos lantmåteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar;

dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor, eller tillhopa 18,300 kronor.

Stockholm den 26 maj 1919.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.

Närvarande: herrar Ericsson, Aaby, Barthelson, Öberg *), Sjöblom *), Sävström, friherre Hermelin *), Pettersson, Welander *), Vasseur, Magnusson *), Johanson, J. B., Norin *), Larsson, Molin och Ericsson i Arboga. *)

*) Ej närvarande vid justeringen av utskottets utlåtande.

Reservationer:

1) av herrar *Öberg, Sjöblom, Welander* och *Larsson*, som, ansett att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Innan utskottet ingår på de speciella förslagen i den förevarande propositionen, torde böra framhållas, att dessa i stort sett kunna sammanfattas i tre särskilda huvudgrupper, nämligen dels såsom det väsentligaste frågor om lantmäteriväsendets omorganisation beträffande såväl centralförvaltningen (lantmäteristyrelsen), som ock lantmäteripersonalen ute i orterna, dels frågor om statsbidrag till vissa lantmäteriförrättningar eller till kostnaderna för vissa med sådana förrättningar förenade utgifter (utflyttningskostnader och väganläggningskostnader), dels ock frågor om anslag till vissa lantmäteriväsendet berörande ändamål såsom uppehållande av lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, lantmäteriundervisningen, inbindning av handlingar i lantmäterikontoren m. m.

Kungl. Maj:t har vid utarbetande av organisations- och löneregleringsförslaget i fråga utgått från vissa i propositionen angivna allmänna riktlinjer, beträffande dels en blivande ny mättningsförordning och dels en blivande ny taxa å lantmäteriförrättningar, beträffande vilka båda författningars närmare utformning Kungl. Maj:t hade för avsikt att efter riksdagens godkännande av nu ifrågavarande förslag besluta, och rörande vilkas utfärdande Kungl. Maj:t skulle gå i författning i administrativ ordning. Utan att vilja ifrågasätta denna Kungl. Maj:ts obestridliga rätt vill utskottet redan här anmärka, att det förhållandet, att utskottet icke varit i tillfälle att taga del av förslag från Kungl. Maj:t i avseende å dessa författningar, vilkas innebörd utskottet vid granskning av den föreliggande propositionen funnit vara av avgörande betydelse för själva organisations- och löneregleringsfrågans rätta bedömande, berett utskottet stora svårigheter vid behandlingen av propositionen i fråga. Härtill kommer, att utskottet vid lönefrågornas prövning saknat stöd av utlåtande från löneregleringskommittén.

Ehuru utskottet sålunda ställt sig mycket tveksamt till det framställda förslaget, särskilt på grund av ovan angivna förhållanden, har utskottet av vissa skäl likväl icke ansett sig böra förorda ett uppskov med organisations- och löneregleringsfrågans lösning. Nuvarande för-

Utskottet.
Inledning.

hållanden inom lantmäteriväsendet torde nämligen förvisso vara av den beskaffenhet, att både statens och allmänhetens intresse kräver, att kraftiga åtgärder vidtagas till förbättrande härav. Då det föreliggande förslaget synes ägnat att i åtskilliga avseenden tillgodose detta önskemål och då det gäller att därigenom samtidigt bereda en avsevärd tjänstemannakår en enligt utskottets mening välbehövlig lönereglering, har utskottet, i förvisning att Kungl. Maj:t skall till beaktande upptaga jämväl de önskemål, som utskottet här nedan har att framställa, ansett sig böra till närmare prövning upptaga spørsmålet i fråga. Utskottet har ock i huvudsak anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. De jämkningar och erinringar, som utskottet funnit sig böra framställa beträffande detsamma, kommer utskottet att angiva under förslagets olika avdelningar. Utskottet följer härvid den uppställning, som i propositionen angivits.

1:o.

Mättningsförordningen.

Av vad i propositionen anförts i fråga om den nya mättningsförordningen framgår, att densamma avser att reglera jämväl städernas mättningsväsende, och att överinseendet över densammas tillämpning skall utövas av lantmäteristyrelsen.

Departementschefen har beträffande denna fråga antytt, att spørsmålet, huruvida mättningsförordningen borde reglera även städernas mättningsväsen i tekniskt avseende, varit föremål för rätt mycket dryftande, och att strävanden till en självständig reglering härutinnan kommit till uttryck. Sedan han redogjort för såväl lantmäteristyrelsens och skiftesstadgekommitténs som ock lantmäterikommissionens uppfattning i ämnet, har han för egen del anført, »att, såsom skiftesstadgekommisionen i sitt utlåtande den 8 juni 1917 framhållit, städernas inordnande under lantmäteristyrelsen ägt rum redan genom lagen om fastighetsbildning i stad. Genom kungörelsen den 16 augusti 1918 hava närmare föreskrifter givits angående de åligganden, vilka tillkomma lantmäteristyrelsen såsom tillsynsmyndighet över städernas mättningsväsen. Frågan om lantmäteristyrelsens befogenhet härutinnan torde alltså få anses avgjord genom redan fattade beslut.»

I de av herr Dahl samt av herrar Lübeck och Tengdahl i ämnet väckta motionerna har gjorts gällande: att frågan om städernas mättningsväsens inordnande under lantmäteristyrelsen ej blivit avgjord genom fastighetsbildningslagen; att det avgörande, som därutinnan i

administrativ ordning må hava träffats genom kungörelsen den 16 augusti 1918, ej bör kunna tillerkännas slutgiltighet; att fastmera detta spörsmål kräver en förnyad och allsidig prövning, därvid behörigt inflytande bör inrymmas åt representanter för ej mindre byggnadsstyrelsen, såsom chefsmyndighet för städernas stadsplane- och byggnadsväsen, än även städerna; att förty ett godkännande av inrättande av en stadsbyrå i lantmäteristylelsen ej nu må givas, samt att av riksdagen bör göras uttalande, att, innan mättningsförordning utfärdas, riksdagen må sättas i tillfälle att däröver avgiva yttrande.

Beträffande frågan, huruvida städernas inordnande under lantmäteristylelsen kan anses hava skett redan genom den år 1917 tillkomna fastighetsbildningslagen för stad, ansluter sig utskottet till den uppfattning i ämnet, som kommit till uttryck i departementschefens ovanintagna uttalande. Av såväl utredningen i ärendet som inför utskottet av sakkunniga personer hållna utredande föredrag har utskottet funnit stöd härför. — Utskottet har emellertid jämväl tagit frågan i övervägande ur ren lämplighetssynpunkt. Härvid har det för utskottet stått klart, att valet uti ifrågavarande avseende näppeligen kan ställas annat än mellan lantmäteristylelsen och byggnadsstyrelsen, för så vitt icke överinseendet skulle uppdragas åt en särskild myndighet, något som utskottet anser helt uteslutet. För byggnadsstyrelsen talade visserligen den omständigheten, att denna styrelse vore centralmyndigheten för städernas stadsplane- och byggnadsväsen. Å andra sidan funnos starka skäl emot en sådan anordning. Lägghandet av städernas mättningsväsen under denna styrelse skulle exempelvis, där mättningsmannen tillika vore lantmätare, komma att medföra, att denne vid förrättning i stad eller stadliktande samhälle komme att lyda under byggnadsstyrelsen, under det att han vid förrättning å landsbygden skulle följa lantmäteristylelsens föreskrifter. Vidare skulle en lantmätare vid förrättning å landsbygdsområde, som delvis vore med stad inkorporerat, vara hänvisad till olika myndigheter, oaktat förhållandena i mättningsavseende givetvis vore över hela området ensartade.

Mot lantmäteristylelsens lämplighet för ifrågavarande uppdrag har anförts, att styrelsen saknade härför erforderlig kompetens. Därest emellertid, såsom utskottet har för avsikt att längre fram föreslå, nämnda styrelse utrustas med för uppdraget särskilt kvalificerad personal (stadsbyrå), torde nämnda anmärkning icke längre äga befohenhet. Då enligt utskottets förmenande icke heller byggnadsstyrelsen skulle vara i stånd att utan ungefär motsvarande tillökning i personalen fullgöra ett sådant uppdrag, torde ock kostnadsfrågan komma att ställa sig lika i båda

fallen. Utskottet vill även framhålla, att lantmäteristyrelsen, sålunda utvidgad, torde äga möjlighet att i lantmåterifrågor tillgodogöra sig jämväl de andra byråernas sakkunskap. Inom byggnadsstyrelsen åter bleve man i detta avseende uteslutande hänvisad till den rent lantmäteritekniska avdelningen.

Oavsett utskottets ställning till innebörden av fastighetsbildningslagen i stad håller utskottet sålunda före, att lantmäteristyrelsen jämväl beträffande städernas mätningväsen torde vara den bäst skickade och lämpligaste tillsynsmyndigheten.

Vad angår det i nu ifrågavarande motioner framställda förslaget i fråga om den blivande mätningförordningens underställande riksdagen har utskottet ingalunda varit främmande för den tanken, att innan förordningen utfärdades riksdagens yttrande borde inhämtas däröver. En sådan begäran från riksdagen skulle emellertid, enligt vad utskottet erfarit, föranleda ett uppskov med hela organisations- och löneregleringsförslagets trädande i tillämpning, intill dess så skett. I betraktande härav och med hänsyn till den ställning till ett eventuellt uppskjutande av denna frågas lösning, som utskottet av angivna skäl här ovan intagit, har utskottet avstått från att framställa något förslag i nu ifrågavarande avseende.

Av vad utskottet nu anfört framgår, att utskottet icke kan biträda det av motionärerna framställda förslaget i vad det rör mätningförordningen. Till förslaget i övrigt återkommer utskottet under »Lantmäteristyrelsen».

Av lantmäterikommissionens förslag till mätningförordning framgår vidare, att enligt detsamma planmätning skall med hänsyn till noggrannheten utföras antingen som »finmätning» eller »vanlig mätning».

Förslaget ger ock åtminstone i viss mån vid handen, att lantmäterikommissionen ansett, att ur synpunkten av att bringa mera enhetlighet i mätningsarbetet finmätningmetoden bör jämväl i vissa fall på landsbygden komma till tillämpning i en omfattning, vilken i betraktande av de med denna metod förenade jämförelsevis höga kostnader enligt utskottets förmenande torde kunna bli för sakägaren i ekonomiskt avseende alltför betungande. Med hänsyn härtill synes utskottet önskvärt, att i mätningförordningen vissa garantier uppställas för att så icke må bli fallat. I detta avseende torde bli erforderligt, att i nämnda förordning närmare bestämmelser meddelas beträffande de fall, då finmätning å landet ovillkorligen skall äga rum, men att det i andra fall bör bero på sakägarens samtycke, huruvida sådan mätning där skall verkställas. Visserligen skall enligt lantmäterikommissionens ifrågavarande förslag i händelse av olika meningar mellan sakägaren och

förrättningsmannen ärendet underställas högre instans. Detta torde emellertid, vid det förhållandet att förrättningsmannen såsom sakkunnig har lättare att framlägga skäl för sin mening, i realiteten innebära, att avgörandet lägges i förrättningsmannens hand. Utskottet håller före, att finmätning i regel bör inskränkas till sådana fall, då ett särskilt högt värde å den ifrågakomma marken kan anses motivera tillämpningen av denna mätningmetod.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa

att de av herr Dahl samt de av herrar Tengdahl och Lübeck i ämnet väckta motionerna i vad de röra mätningförrättningen ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o.

Lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteri-förrättningar.

Då såsom utskottet ovan antytt jämväl lantmäteritaxan är grundläggande för Kungl. Maj:ts förslag särskilt i vad angår lönereglering för lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteri-förrättningar, har utskottet jämväl lämpligt att under nu ifrågasvarande avdelning inledningsvis upptaga denna fråga. Under samma avdelning anger utskottet sin ställning jämväl till rese- och traktamentsförrättningen i vad den beröres av Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

*Lantmäteri-
taxan.*

Huvudreglerna i det av lantmäterikommissionen framställda förslaget till lantmäteritaxa kunna sammanfattas sålunda, att utöver löneför-måner samt resekostnads- och traktamentsersättning, som gäldas av stats-medel, lantmätare äger att för förrättning eller åtgärd, som han på grund av gällande instruktion eller annan författning är skyldig att utföra, bekomma gottgörelse av sakägare. Denna gottgörelse utgår antingen enligt taxa eller enligt överenskommelse, dock att densamma i vissa fall bestämmes av lantmäteristyrelsen. Gottgörelse enligt taxa är dels arvode för verkställt arbete och dels lösen för karta och handlingar. Arvode utgår antingen som detaljarvode, beräknat efter figurantal, längd-, ytmått eller dylikt, eller ock som dagarvode efter dagberäkning.

Beträffande detaljarvode innehåller förslaget utförliga bestämmelser. Användandet av dagarvode är i vissa avseenden utvidgat i jämförelse med för närvarande. Dagarvode är föreslaget till 12 kronor.

Enligt utredningen i ärendet skulle berörda förslag till lantmäteritaxa medföra en ökning av gottgörelsen till lantmätare med 40 procent, varav 18.6 procent belöpa på arbeten, som tillkomma på grund av mätningförrordningens bestämmelser, och 21.4 procent utgöra verklig förbättring av den lantmätarna tillkommande ersättning. Lantmätarnas inkomst i form av gottgörelse för utfört arbete kommer sålunda att ökas med i runt tal 20 procent eller samma procenttal, varmed dag-arvodet höjts.

Departementschefen har beträffande denna fråga anfört följande:

»Mot den av lantmäterikommissionen tillämpade principen, att lantmätarna skola, utöver löneförmåner samt resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel, erhålla liksom hittills gottgörelse av sakägare för utfört arbete och att denna gottgörelse skall i regel utgå efter taxa, synes mig icke något vara att invända. Kommissionens taxeförslag är byggt på den förutsättning, att lantmätarna skola kunna därigenom erhålla en dagsinkomst av 12 kronor för 8 timmars arbete. Denna utgångspunkt synes mig böra godkännas. Kommissionen har längre fram i sitt utlåtande verkställt åtskilliga beräkningar angående den brutto- och nettoinkomst, som må antagas härigenom tillgodokomma lantmätarna, samt därefter beräknat storleken av den statsavlöning, som bör medgivas för att lantmätarna skola erhålla lämplig totalinkomst. I likhet med kommissionen anser jag detta tillvägagångssätt vid behandlingen av förevarande fråga lämpligt. Då jag anser kommissionens taxeförslag böra i allt väsentligt vinna godkännande, bör alltså, därest någon jämkning må finnas böra ske i kommissionens förslag beträffande lantmätarnas sammanlagda tjänsteinkomster, detta ske genom minskning av den föreslagna statsavlöningen.

Vad beträffar de särskilda bestämmelserna i taxeförslaget synas desamma icke giva anledning till några väsentliga anmärkningar utöver vad lantmäteristyrelsen i vissa hänseenden framhållit. Vad särskilt frågan om lösen för kartkopia ankommer synes mig lantmäteristyrelsen hava givit goda skäl för sitt ändringsförslag. För övrigt torde jag framdeles vid anmälan för Kungl. Maj:t av frågan om utfärdande av ny taxa få närmare ingå på de speciella bestämmelserna.

Såsom kommissionen framhållit skulle genom den föreslagna taxan gottgörelsen till lantmätarna komma att ökas med ungefär 40 procent, varav dock nära hälften beror av arbeten, som tillkomma på grund av mätningförrordningens bestämmelser och därför motsvaras av ökat arbete och kostnader. Den verkliga inkomstökningen har uppskattats till omkring 20 procent. I betraktande av att de totala kostnaderna för lantmäteri-

göromålen bliva så väsentligt ökade måste denna ökning i jordägarnas kostnader anses såsom särdeles måttlig. Genom att staten övertager kostnaderna för rese- och traktamentsersättningarna till lantmätarna samt jämväl, på sätt jag längre fram kommer att i huvudsaklig anslutning till lantmäterikommissionens förslag tillstyrka, i andra hänseenden bidrager till lantmäterikostnadernas bestridande, överflyttas på staten så stor del av dessa kostnader, att statens andel i desamma blir proportionsvis mycket större än förut varit fallet. Frågan om förhållandet mellan statens och jordägarnas kostnader i avseende å lantmäteriet har närmare berörts av kommissionen i åtskilliga i slutet av dess betänkande införda sammanställningar, vilka jag längre fram torde få omförmåla. Jag kan emellertid redan nu nämna, att de nu ifrågasatta ökningarna komma att nästan uteslutande drabba statsverket. Därest även fjolårets beslut om statens övertagande av dagtraktamentena nu tages i beräkning, bliva jordägarnas fördelar av förändringarna ännu mera framträdande.

Jag har därför för avsikt att, därest de förslag beträffande avlöning åt den lantmäteripersonal, vilken sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, som Kungl. Maj:t nu torde komma att förelägga riksdagen, bliva av riksdagen bifallna, tillstyrka Kungl. Maj:t att utfärda lantmäteritaxa i huvudsaklig överensstämmelse med lantmäterikommissionens förslag och med beaktande av lantmäteristyrelsens erinringar, vilken taxa bör träda i tillämpning från och med år 1920.»

Den föreslagna höjningen av lantmäteritaxan beror på sätt i ärendet framhållits till stor del av de arbeten, som tillkomma på grund av den tilltänkta nya mätningförfordningens föreskrifter. Utom andra nya bestämmelser däri, avsedda att giva mera stadga och noggrannhet i mätningförfarandet ävensom möjliggöra bestämd kontroll däröver, hava bestämmelserna om finmätning beräknats medföra ökat och mera kvalificerat arbete för den med praktiskt lantmäteriarbete sysselsatta lantmäteripersonalen. Ersättning för finmätning har också på sätt ovan antytts i berörda taxeförslag beräknats utgå med högre belopp än för vanlig mätning. Då emellertid utskottet i det föregående förordat en inskränkt tillämpning i finmätningförfarandet, komma sakägarnas totala kostnader för lantmäteriförrättningar att härigenom i viss mån begränsas.

Beträffande den beräknade åtta timmars arbetsdagen synes utskottet självfallet, att därmed endast får avses en genomsnittsarbetsdag av åtta timmar. Det torde nämligen ligga i öppen dag, att vid arbeten av nu ifrågavarande art ute på fältet den korta tid av året, under vilken sådant arbete kan bedrivas, även i största möjliga mån måste utnyttjas. Någon normalarbetsdag torde sålunda icke kunna beräknas.

*Rese- och
traktaments-
förrådningen.*

I överensstämmelse med 1918 års lagtima riksdags beslut utgår av statsmedel dagtraktamente till den med praktisk lantmåteriverksamhet sysselsatta lantmåteripersonalen under tjänsteresor och förrättningar.

Nu ifrågasättes jämväl statens övertagande av resekostnaderna för alla på eget ansvar arbetande lantmätare, deras tjänstemedhjälpare samt sådana tekniska biträden, som med tillstånd av lantmåteristyrelsen be- gagnades. Därjämte har föreslagits, att rätt till erhållande av dagtraktamente under resor och förrättningar måtte utsträckas jämväl beträffande hos lantmätare anställd elev, som med lantmåteristyrelsens tillstånd be- gagnades, ävensom att sådan elev måtte komma i åtnjutande av ersättning för de resekostnader, som vore förknippade med hans deltagande i arbetena på förrättningsställena.

Utskottet har icke funnit skäl till erinran mot att såsom nu föreslås staten ikläder sig resekostnaderna för på eget ansvar arbetande lantmätare och dennes tjänstemedhjälpare, ävensom att dagtraktamente tillerkännes jämväl hos lantmätare efter lantmåteristyrelsens tillstånd anställd elev. Däremot kan utskottet, i betraktande särskilt av möjligheten för vederbörande lantmätare att i viss mån draga ekonomisk fördel av såväl det tekniska bitrådets som elevens arbete, icke biträda förslaget att av statsmedel medgiva resekostnadsersättning åt dessa.

I sammanhang härmed vill utskottet understryka vad departementschefen framhållit, nämligen att åtskilliga begränsningar i rätten till reseersättning böra stadgas liksom skett exempelvis beträffande liknande ersättningar till skogsstatens personal. I likhet med kostnaderna för dagtraktamenten till lantmätare torde kostnaderna för lantmätarnas resor böra bestridas från nionde huvudtitelns ordinarie anslag till rese- och traktamentspenningar. Den omständigheten att utskottet icke ansett resekostnadsersättning böra av statsmedel utgå till tekniska biträden och elever, synes utskottet icke böra föranleda någon sänkning i det för ändamålet i fråga föreslagna beloppet av 125,000 kronor, med vilken summa berörda anslag sålunda bör höjas. Utskottet kommer längre fram att göra hemställen härom.

*Organisation
och löne-
reglering.*

Utskottet har redan här förut framhållit de svårigheter, som av angiven anledning mött för utskottet vid bedömande av den föreliggande organisations- och lönerogleringsfrågan. Dessa svårigheter bliva särskilt framträdande, då det gäller att fatta ställning till beloppet av den statsavlönning, som utöver inkomsten på grund av taxa bör tillkomma den med praktiskt lantmåteri- arbete sysselsatta lantmåteripersonalen. Detta måste nämligen givetvis göras helt beroende av den lantmåteritaxa, som

kan komma att av Kungl. Maj:t utfärdas. Vid beräkandet av de lönebelopp, som utskottet här nedan kommer att föreslå, har utskottet utgått från den bestämda förutsättningen, att de i lantmäterikommissionens ovanberörda förslag till lantmäteritaxa upptagna taxebelopp icke komma att i den blivande nya taxan för lantmäteriförrättningar undergå någon förhöjning. Detta synes utskottet så mycket mera angeläget, som inom riksdagen vid upprepade tillfällen framhållits önskvärdheten, att sakägarnas kostnader för lantmäteriförrättningar i möjligaste mån nedbringas.

Statsmedel utgå för närvarande till avlöning åt 300 med praktiskt lantmäteri sysselsatta personer, därav 110 distriktslantmätare, 40 extra lantmätare och 150 auskultanter. Av de sistnämnda åtnjuta 30 arvoden dels från medel å den ordinarie staten och dels från anslag å extra stat, under det att övriga 120 auskultanters arvoden i sin helhet gäldas av anslag å extra stat.

Det föreliggande förslaget innebär nu uppförande av de 40 extra lantmätarna och 50 av auskultanterna såsom distriktslantmätare, varigenom dessa senares antal skulle ökas till 200. Övriga 100 auskultanter skulle förbliva extra tjänstemän under benämning extra lantmätare och i avlöningsavseende indelas i tre särskilda grupper.

För distriktslantmätare, stationerad i Stockholm, har av Kungl. Maj:t föreslagits 3,000 kronor i lön och 400 kronor i ortstillägg. För annan distriktslantmätare har föreslagits allenast en lön av 3,000 kronor. Distriktslantmätare skulle dessutom åtnjuta tre ålderstillägg efter respektive 5, 10 och 15 år. Av extra lantmätarna skulle 30 erhålla ett arvode 2,000 kronor, 35 ett arvode av 1,500 kronor och 35 ett arvode av 1,000 kronor. Med en beräknad nettoinkomst av taxa efter utfärdande av den nya lantmäteritaxan per år av 3,200 kronor skulle totalinkomsten uppgå till 6,200 kronor för distriktslantmätare, som icke åtnjote särskilt ortstillägg, och slutinkomsten med inräknande av de tre ålderstilläggen belöpa sig till 7,700 kronor.

I den av herr Norman väckta motionen föreslås, att distriktslantmätarnas antal icke måtte överstiga 180 och antalet extra lantmätare icke överstiga 120. Som motiv härför har åberopats bland annat, att Sveriges distriktslantmätarförening i ett år 1917 avgivet yttrande i frågan, under förmenande att åtminstone för den närmaste tiden en minskning i lantmätarnas arbeten vore att beräkna, ansett någon annan ökning av distriktslantmätarnas antal än en överflyttning av de 40 extra lantmätarna icke vore behövlig. Vidare har motionären under i övrigt av Kungl. Maj:t angiven förutsättning yrkat på att lön å 3,000

kronor jämte ortstillägg å 400 kronor endast bör utgå till fyra distriktslantmätare mot till av Kungl. Maj:t föreslagna fem, samt att ålderstilläggens antal skulle minskas till två efter respektive fem och tio år, ävensom att de extra lantmätarnas arvoden måtte bestämmas för 40 till 1,600, för 40 till 1,200 och för 40 till 800 kronor. Till stöd härför åberopar motionären, att genom ett bifall till de i propositionen föreslagna löneförmånerna för distriktslantmätare en sådan befattningshavares sammanlagda inkomster av staten och jordägarna för sitt arbete i tjänsten säkerligen skulle komma att efter intjänta ålderstillägg bliva väsentligt högre än vad för överlantmätare och byråchefer föreslagits. Detta skulle i sin ordning vålla svårigheter vid besättandet av överlantmätarbefattningarna och de viktigare befattningarna i lantmäteristyrelsen.

Vad första yrkandet beträffar synes visserligen vad i motionen anförts giva visst stöd för att distriktslantmätarnas antal bestämdes till allenast 180. Utskottet är emellertid av den uppfattningen, att för ett nöjaktigt tillgodoseende av en bland jordägarna allmänt närd önskan att få lantmåteriförrättningarna utförda, icke såsom nu är fallet av distriktslantmätarens mer eller mindre kvalificerade medhjälpare utan av distriktslantmätaren själv, en icke obetydlig minskning av de nuvarande distrikten torde vara av behovet påkallad. Av detta skäl och med hänsyn jämväl till de för närvarande relativt små befodringsutsikterna inom lantmåterikåren anser utskottet sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Beträffande därefter förslaget om nedsättning av de av Kungl. Maj:t för ifrågasvarande personal föreslagna löneförmånerna, har departementschefen i huvudsak på samma skäl, som de av motionären anförda, förklarat sig icke utan tvekan kunna tillstyrka, att inkomsten upptoges så högt, som det av Kungl. Maj:t nu föreslagna beloppet. Begynnelselönen för överlantmätare, såsom benämningen å förste lantmätare nu föreslagits, är enligt Kungl. Maj:ts förslag, då han ej åtnjuter särskilt ortstillägg, 7,500 kronor med ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter fem år. I betraktande härav och då utskottet icke har anledning att föreslå någon förhöjning i det för sådan befattningshavare ifrågasatta beloppet, anser jämväl utskottet på av motionären angivna skäl försiktigheten bjuda, att en sänkning göres av de av Kungl. Maj:t för distriktslantmätare ifrågasatta löneförmånerna. Härvid kan utskottet emellertid icke följa motionärens förslag om borttagande av ett av de föreslagna ålderstilläggen, utan håller utskottet i stället före, att begynnelselönen för sådana befattningshavare bör bestämmas till visst lägre belopp. Vid övervägande med vilket belopp avdraget bör göras, har utskottet kommit till det resultat, att detta lämpligen

bör ske med 300 kronor. Begynnelselönen skulle då komma att uppgå till 2,700 kronor. Utskottet lyser så mycket mindre några betänkligheter härför, som ifrågavarande befattningshavare, därest lantmäterikommissionens förslag till lantmäteritaxa vinner Kungl. Maj:ts bifall, i varje fall torde bliva väl tillgodosedda. Någon anledning att frångå Kungl. Maj:ts förslag beträffande antalet i Stockholm stationerade distriktslantmätare torde icke föreligga. I anslutning till detta utskottets förslag torde jämväl vissa av de extra lantmätarnas arvoden böra undergå någon sänkning. I detta avseende får utskottet föreslå, att av dessa 30 erhålla ett arvode av 1,700 kronor och 35 ett arvode av 1,200 kronor. Arvodet till övriga 35 extra lantmätare torde böra bestämmas till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet 1,000 kronor.

På grund av vad utskottet sålunda föreslagit skulle staten för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar få följande utseende:

Lön	Arvode	Orts- tillägg	Summa kronor	T i t e l	Antal	Kronor	Summa kronor
2,700	—	400	3,100	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	5	15,500	—
2,700	—	—	2,700	Annan distriktslantmätare	195	526,500	542,000
—	1,700	—	—	Extra lantmätare	30	51,000	—
—	1,200	—	—	» »	35	42,000	—
—	1,000	—	—	» »	35	35,000	128,000
—	—	—	—	Ersättning för publik renovation, förslagsanslag	—	—	20,000
				Summa	—	—	690,000

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

I jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag innebär detta förslag en utgiftsminskning för statsverket å 79,500 kronor. Avlöningstillägg genom tillfällig löne reglering är icke avsett att utgå till distriktslantmätare.

Beträffande avlöning villkoren har departementschefen lika med lantmäterikommissionen funnit ett tillägg påkallat därom, att ortstillägg skall följa samma bestämmelser som lönen. Därjämte torde enligt departementschefens mening böra stadgas, att föreskriften, att med distriktslantmätartjänst icke må förenas tjänst å kommuns stat, icke må utgöra hinder

för distriktslantmätare att innehava befattning som mätningsman i stad eller i samhälle på landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas. Då andra ändringar i avlöningsvillkoren icke syntes departementschefen erforderliga, har någon särskild förklaring om övergång å ny lönestat icke ansetts behöva avgivas av den nuvarande personalen.

Jämväl utskottet anser ett stadgande i av departementschefen angiven riktning böra göras för att bereda distriktslantmätare möjlighet att innehava sådant mätningmansuppdrag som ovan nämnts. Samtidigt vill emellertid utskottet i överensstämmelse med hittills i allmänhet följda regler beträffande rätt för statens ordinarie tjänstemän att samtidigt innehava viss enskild befattning som sin mening uttala, att beträffande distriktslantmätare bör för mottagande av uppdrag såsom avlönad mätningssman i stad fordras i vederbörlig ordning härtill erhållet tillstånd.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 1 av förevarande proposition gjorda framställning och den av herr Norman i ämnet väckta motionen

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklara, att för åtnjutande av de å denna stat för distriktslantmätare uppförda avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som föreskrivits beträffande avlöning till distriktslantmätare å nu gällande stat, dock med tillägg att ortstillägg skall, där sådant förekommer, följa samma bestämmelser som lönen;

dels medgiva, att distriktslantmätare må för rätt till ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräknas tjänstetid såsom sådan, innan nämnda stat trätt i tillämpning;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 690,000 kronor till lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, enligt följande uppställning:

avlöningar, bestämt anslag	kronor 670,000
ersättning för publik renovation, förslagsanslag	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 690,000.

b) att den av herr Norman väckta motionen, i vad den icke kan anses besvarad genom vad utskottet här ovan hemställt, ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o.

Lantmäterikontoren i länen.

I detta avseende föreslår Kungl. Maj:t först, att i ordinarie anslaget till lantmäterikontoren i länen beräknas ett belopp av 4,000 kronor för renovation för dessa lantmäterikontor.

Underhåll av arkivalier och registratur å lantmäterikontoren i länen.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t beträffande de examinerade biträdena att, med uteslutande av de för närvarande i staten upptagna sex amanuensbefattningarna, såsom ordinarie tjänster upptagas 16 befattningar under benämning assistenter och med avlöning enligt första normalgraden med ortstillägg till vissa av dessa befattningar. Dessutom beräknas ett belopp av 16,000 kronor för anställande av extra assistenter, 37,000 kronor till extra biträden å lantmäterikontoren samt 6,000 kronor till vaktmästarbiträden. Detta gör sammanlagt 59,000 kronor, vilket belopp föreslås att uppföras å extra stat under benämningen »extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen, reservationsanslag». Slutligen ingår i förslaget inrättande av 30 ordinarie kvinnliga biträden, därav 25 i andra och 5 i första biträdesgraden.

Biträden å lantmäterikontoren i länen.

I den av herr Osberg väckta motionen ifrågasättes, att i stället för ovanberörda anslag till renovation för lantmäterikontoren i länen i staten uppföras ytterligare två kvinnliga biträdesbefattningar i andra biträdesgraden.

Utskottet, som icke funnit anledning att frångå Kungl. Maj:ts förslag i av motionären angivet avseende, har i övrigt icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande framställningar.

Förstelant-
mätarna.

Förstelantmätarna åtnjuta för närvarande en avlöning av 6,000 kronor, varav 4,000 kronor i lön och 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar, vartill kommer för förste lantmätaren i Stockholm 400 kronor och för vissa andra förstelantmätare 200 kronor i ortstillägg. Ifrågasvarande befattningshavare åtnjuta dessutom rätt till ett ålderstillägg å 500 kronor. Det föreliggande förslaget går nu ut på förstelantmätarnas uppförande under förändrad benämning av överlantmätare till befattningshavare i tredje normalgraden med löneförmåner av 7,500 kronor, varav 5,000 kronor i lön och 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar utom vad angår överlantmätarna i Kopparbergs och Västernorrlands län, beträffande vilka tjänstgöringspenningarna föreslagits till 2,900 kronor. Härtill kommer beträffande överlantmätaren i Stockholms län 600 kronor i ortstillägg och för vissa andra överlantmätare 300 kronor i sådant tillägg. Med överlantmätarbefattning skulle dessutom vara förenad rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem år. Vad sålunda föreslagits biträdades av utskottet.

I samband med denna lönereglering har föreslagits borttagande av den förstelantmätare nu tillkommande rätt till lösen för avskrifter och kopior. Allmänhetens avgifter i nu ifrågasvarande avseende skulle i stället erläggas till statsverket i form av stämpelavgift.

I den av herr Molin väckta motionen har bland annat framhållits, att statens uttagande av kostnaderna för avskrifter och kopior i form av stämpel lätt skulle kunna leda därtill, att vederbörande överlantmätare i stället komme att påfordra ersättning för verkställd utredning, varför motionären hemställt, att beslut måtte fattas därom, att överlantmätare icke äger av allmänheten uppbära någon som helst ersättning.

Utskottet anser visserligen lämpligt, att såsom i Kungl. Maj:ts förslag förutsatts överlantmätares rätt till lösen för avskrifter och kopior borttages i samband med löneregleringen ifråga. Å andra sidan skulle enligt utskottets mening ett åliggande för överlantmätarna att på sätt motionären antytt i obegränsad omfattning utan rätt till någon som helst ersättning gå allmänheten till handa med utredningar och dylikt, lätt kunna för överlantmätaren medföra ett så väsentligt ökat arbete, att behov av anställande å lantmåterikontoren av ytterligare arbetskrafter kunde befaras göra sig gällande, om nämligen icke allmänhetens berättigade krav på en möjligast skyndsam behandling skulle behöva i viss mån åsidosättas. Utskottet kan därför icke biträda motionärens hemställan i nu ifrågasvarande del. Utskottet är emellertid förvissat, att Kungl. Maj:t skall hava sin uppmärksamhet fäst på att något missbruk i nu ifrågasvarande avseende icke förekommer.

Enligt gällande lantmäteriinstruktion tillkommer det visserligen vederbörande förstelantmätare att övervaka att lantmäteritjänstemännen på föreskrivet sätt med noggrannhet och flit fullgöra sina åligganden, och förstelantmätaren kan av lantmäteristyrelsen förordnas att på ort och ställe verkställa undersökningar i detta hänseende.

Med hänsyn till lantmäteriinstruktionens uppenbarligen mycket vaga bestämmelser i fråga om förstelantmätarnas inspekterande verksamhet, och då det synes utskottet som om man velat lägga inspektionen i alltför stor utsträckning i handen på vederbörande byråchefer inom lantmäteristyrelsen, har utskottet föranletts göra ett uttalande i ämnet. Hittills torde förstelantmätarna så gott som uteslutande hava ägnat sig åt arbetet inom respektive lantmäterikontor. Enligt utskottets uppfattning bör emellertid därjämte inspektion och kontroll beträffande det praktiska lantmäteriet inom länet ingå såsom ett led i överlantmätarnas verksamhet. På samma gång därigenom skulle vinnas den närmare kännedom om förhållandena uti ifrågavarande avseende inom länet, varförutan det icke torde vara möjligt för överlantmätaren att med auktoritet upprätthålla den honom tillkommande chefsmyndigheten, torde ett sådant förfarande från överlantmätarens sida jämväl vara ägnat att i hög grad stärka saksägarnas tillit till lantmäteriförrättningarnas behöriga utförande. Utskottet vill ock uttala önskvärdheten av att i lantmäteriinstruktionen intagas bestämmelser, åsyftande att mer än hittills framhålla överlantmätarens skyldighet och befogenhet uti nu ifrågavarande avseende. En sådan överlantmätarens inspekterande verksamhet utesluter visserligen icke behovet av tillsyn från lantmäteristyrelsens sida. Utskottet är emellertid i detta avseende av den uppfattningen, att när sådan inspektion anses böra ske, den bör verkställas av ämbetsverkets chef och endast i händelse av förhinder för honom av därtill förordnad byråchef.

Det framlagda förslaget till stat har följande lydelse:

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa kronor	Titel	Antal	Kronor	Summa kronor
5,000	2,500	600	8,100	Överlantmätaren i Stockholms län	1	8,100	
5,000	2,500	300	7,800	Överlantmätarna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	31,200	
5,000	2,900	—	7,900	Överlantmätaren i Kopparbergs län	1	7,900	
5,000	2,500	—	7,500	Annan överlantmätare	18	135,000	182,200
2,200	1,500	300	4,000	Assistenten i Stockholms län	1	4,000	
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	15,400	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	11	40,700	60,100
1,300	500	200	2,000	Kvinnligt biträde i Stockholms län	1	2,000	
1,300	500	100	1,900	Kvinnliga biträden i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	7,600	
1,300	500	—	1,800	Annat kvinnligt biträde	20	36,000	
1,100	300	200	1,600	Kvinnligt biträde i Stockholms län	1	1,600	
1,100	300	100	1,500	Kvinnligt biträde i Västernorrlands län	1	1,500	
1,100	300	—	1,400	Annat kvinnligt biträde	3	4,200	52,900
—	—	—	—	Vikariatsersättning för uppehållande av överlantmätarbefattning	—	—	10,000
—	—	—	—	Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	—	—	4,000
				Summa kronor	—	—	309,200

Anm. 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Anm. 2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Anm. 3. Kvinnligt biträde åtnjuter tre ålderstillägg å 200 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år, skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgöra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

Beträffande avlöningsvillkoren för ordinarie befattningshavare har i huvudsaklig överensstämmelse med vad lantmäterikommissionen föreslagit framlagts följande förslag:

I fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att innehavare av ordinarie befattning å staten för lantmäterikontoren i länen skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av lantmäteristaten eller särskilda

delar därav eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, eller därest viss personal tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att ordinarie befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med liknande arbetsuppgifter, i sådant hänseende även till annan ort, dock i sistnämnda fall mot ersättning för flyttningskostnad;

att med ordinarie befattning å lantmäterikontor icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning å lantmäterikontor ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, såframt ej, vad angår överlantmätare Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, lantmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen å lantmäterikontoret, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att innehavare av ordinarie befattning å lantmäterikontor icke äger utföra lantmåteriförrättningar åt enskilda;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, där sådant utgår, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande av semester eller när förordnande av vikarie under tjänsteresa anses böra äga rum, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning å lantmäterikontor, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänst-

göringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest överlantmätare till följd av tjänsteresa eller under erhållen ledighet för handläggning av särskilda ärenden under allenast några få, högst sex dagar är hindrad att i övrigt sköta sin befattning, assistent skall vara pliktig att utan särskild ersättning fullgöra de till överlantmätarbefattningen hörande göromålen;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

i fråga om ålderstillägg:

att tidpunkten för i lönestaten medgiven förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad bestämmes att inträda,

första förhöjningen efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att därvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda förhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att befattningshavare må för åtnjutande av löneförhöjning tillgodoräknas den tid, han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie statstjänst, och överlantmätare tillika tjänstetid såsom förstelantmätare;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt å lantmäterikontor och antages till ordinarie biträde från nämnda tidpunkt, må för åtnjutande av löneförhöjning räknas till godo den tid, biträdet därförinnan haft stadigvarande sysselsättning av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet å lantmäterikontor;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång, åtnjutas av överlantmätare under en och en halv månad samt av assistenter och kvinnliga biträden under en månad;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare de föreskrifter i övrigt skola lända till efterrättelse, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 2 och 4 i förevarande proposition gjorda framställning och med avslag å den av herr Osberg väckta motionen ävenså å första punkten av den av herr Molin i ämnet väckta motionen

a) *dels* godkänna det ovan intagna förslaget till stat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom de ovan intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning å lantmäterikontor, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förstelantmätare, som icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de för honom i nu gällande stat upptagna avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 309,200 kronor till lantmäterikontoren i länen, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor	305,200
renovation av kartor för lantmäteri- kontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	»	4,000
		Summa kronor 309,200;

b) å extra stat för år 1920 under nionde huvudtiteln anvisa till extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen ett reservationsanslag av 59,000 kronor.

4:o.

Uteslutande av nuvarande anslaget till lantmäteristaten i orterna.

I anslutning till Kungl. Maj:ts under punkt 3 i förevarande proposition därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må, vid bifall till de under punkterna 2:o) och 3:o) här ovan framställda förslagen om uppförande i riksstaten av särskilda ordinare anslag dels till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, och dels till lantmäterikontoren i länen, ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinare anslaget å 463,400 kronor till lantmäteristaten i orterna.

5:o.

Statsbidrag.

Först har såsom bidrag till jordavsöndringar och skiften föreslagits ett förslagsanslag av 50,000 kronor i samband varmed det nuvarande anslaget till vissa av lantmätare företagna tjänsteresor skulle uteslutas ur riksstaten.

I de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för bidrags utfående från förstnämnda anslag stadgas, bland annat, att arealen av den ägolott, som sakägare förvärvat, icke överstiger i Norrbottens och Västerbottens lappmarker 75 hektar, inom annan del av dessa län samt inom Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län 40 hektar samt inom övriga län 20 hektar. Vidare föreskrives, att sakägare med intyg styrker, att honom åliggande kostnader måste anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning.

I de av herr Pers och herr Olsson väckta motionerna hemställas på anförda skäl, att beträffande Kopparbergs län understöd till ifråga-

varande förrättningar må få utgå utan att därför uppställas ovan omnämnda villkor.

Utskottet vill icke förneka det i viss mån berättigade i vad motionärerna framhållit, men å andra sidan anser sig utskottet icke böra för ifrågavarande läns vidkommande förorda ett frångående av de enligt utskottets uppfattning riktiga principer, som innefattas i ovan berörda villkor. Utskottet, som således icke kan biträda motionerna, ansluter sig i detta avseende som jämväl i övrigt till Kuugl. Maj:ts förslag. Utskottet vill allenast vid det förhållande, att tveksamhet torde kunna uppstå rörande tolkningen av begreppet areal i de föreslagna villkoren, uttala, att däri icke torde böra inbegripas impediment, vattenområde och dylikt.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t uppförande av ett ordinarie anslag å 150,000 kronor såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar. Rörande de villkor, som torde böra stadgas för utgående av bidrag från detta anslag, har lantmäterikommissionen föreslagit bland annat, att förrättningen skall hava avsett åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, uppdelning i flera brukningsdelar, småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter. I motsats till vad kommissionen föreslagit beträffande ovannämnda anslag till jordavsöndringar och ägostyckningar, har kommissionen icke föreslagit villkor om viss maximiareal.

Kungl. Maj:t har i förstnämnda villkor utslutit orden »åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk» ävensom intagit bestämmelse om maximiareal i överensstämmelse med vad skett beträffande anslaget till jordavsöndringar och ägostyckningar.

Departementschefen har nämligen ansett, att för att icke dylikt statsbidrag skulle utgå även i sådana fall, där detsamma icke vore av behovet påkallat eller föranleddes av något mer framträdande statsintresse, det vore nödvändigt, att anslaget användning bleve något snävare och i synnerhet mer bestämt begränsat, än de av kommissionen föreslagna villkoren innebure, helst bidraget skulle enligt förslaget kunna bestämmas ända till hälften av den lantmätare för förrättningen tillkommande ersättning enligt lantmäteritaxan.

Herr Molin har i sin motion hemställt om avfattning av ifrågavarande villkor i nu angivna delar i överensstämmelse med lantmäterikommissionens ovanberörda förslag och i vissa andra avseenden (i fråga om bidrag till förrättningar, som avsett främjande av reda i fastighetsväsendet och i fråga om föreslagen bestämmelse om nymätning) i anslutning till av lantmäteristyrelsen i ärendet avgivet förslag. Jämväl

i sistberörda hänseenden har departementschefen av ovan angivna skäl ställt sig avvisande.

Utskottet delar för egen del departementschefens uppfattning och kan följaktligen ej biträda motionen i nu ifrågakvarande del.

I samband med uppförandet av sistnämnda nya anslag i riksstaten har det nuvarande anslaget till skiften och avvitringar ansetts böra gälla endast avvitringar samt nedsättas från 100,000 kronor till 90,000 kronor. De nu från detta anslag utgående understöden till laga skiften i Jukkasjärvi och Karesuando socknar ävensom till vissa andra skiften, enligt särskilda beslut av riksdagen, torde nämligen enligt departementschefens uppfattning böra framdeles utgå från det nya anslaget och enligt de för bidrag ur detsamma gällande regler, i den mån dessa äro för delägarna fördelaktigare än de nu för dylika bidrag meddelade särskilda bestämmelserna.

Vad som föreslagits i fråga om bidrag till utflyttningar och väg-anläggningar i samband med vissa lantmåteriförrättningar finner jämväl utskottet välbetänkt och har utskottet intet att erinra mot storleken av det härför beräknade anslaget.

Lantmåterikommissionen har i sitt ovan åberopade betänkande upptagit frågan om överflyttande å staten av kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmåteriförrättningar. Härvid har kommissionen särskilt framhållit, att om det i det särskilda fallet vore fråga om en större förrättning saken givetvis för den enskilde ej hade någon större betydelse. Sedan emellertid numera det långt övervägande antalet förrättningar vore av jämförelsevis obetydlig omfattning, verkade ersättningen till gode männen ofta betungande. Då vidare de förrättningar, vid vilka biträde av gode män i största utsträckning förekomme, vore laga skiften och hemmausklyvning, vilka vore av särskild betydelse för främjande av jordbruket och odlingsarbetet, torde enligt kommissionens mening goda skäl tala för att statsverket för framtiden övertog ersättningen åt gode män. Kommissionen har ock föreslagit att för ändamålet ordinarie anslaget till rese- och traktamentspenningar under nionde huvudtiteln måtte höjas med 200,000 kronor.

Herr Molin har upptagit detta lantmåterikommissionens förslag och hemställt, att riksdagen måtte besluta i överensstämmelse härmed.

Departementschefen har, då genom bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om höjd avlöning till lantmåteripersonalen, resekostnadsersättning åt densamma och särskilda statsbidrag i olika avseenden m. fl. åtgärder, staten skulle åtaga sig en väsentligt ökad del av lantmåterikostnaderna, icke ansett sig böra biträda förslaget, att staten därutöver

även skulle övertaga kostnaderna för gode män. Dessa kostnader förekomme för övrigt huvudsakligen vid förrättningar, där föremålet vore av jämförelsevis större värde. Vad lantmäterikommissionen anfört om, att i enstaka fall gode män måste anlitas ifrån avlägset belägna orter, torde enligt departementschefens uppfattning icke böra tillmätas någon större betydelse på frågans avgörande.

För egen del håller utskottet i likhet med lantmäterikommissionen före, att starka skäl tala för ett statens övertagande av ifrågavarande kostnader. Vad departementschefen anfört häremot, synes utskottet icke böra tillmätas avgörande betydelse. Utskottet anser sig hava så mycket mera anledning förorda en sådan anordning som denna torde stå i närmaste överensstämmelse med inom riksdagen vid upprepade tillfällen uttalade önskemål i detta avseende. Utskottet biträder således herr Molins motion i nu ifrågavarande del. Då jämväl utskottet anser, att dessa kostnader böra bestridas från nionde huvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar, torde i följd härav detta anslag böra ökas med det föreslagna beloppet av 200,000 kronor. Utskottet skall längre fram göra hemställan härom.

Under åberopande av det nu anförda får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 5, 6, 7 och 8 i förevarande proposition gjorda framställningar samt med avslag å de av herr Pers och herr Olsson väckta motionerna ävensom å den av herr Molin väckta motionen i vad rör villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar.

dels å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

dels å ordinarie stat under samma huvudtitel uppföra såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

dels besluta, att det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar skall från och med år 1920 benämnas allenast »avvitringar», ävensom minska detta anslag från 100,000 kronor med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

dels ock upptaga det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar», att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, samt öka detta anslag från 50,000 kronor med 50,000 kronor till 100,000 kronor;

6:o.

Lantmäteristyrelsen.

I enlighet med 1908 års omorganisation arbetar lantmäteristyrelsen för närvarande på två byråer, lantmåteribyran och administrativa byran.

Den ordinarie byråpersonalen på vardera byran utgöres av en tredjegrads tjänsteman i egenskap av byråchef och en förstagrads tjänsteman, som benämnes byråingenjör.

Alltsedan år 1909, då arbetet med jordregistrets uppläggande började, har för styrelsens andel i samma arbeten funnits en särskild avdelning inom styrelsen, bestående av föredragande med biträden. Under de sista åren hava å denna avdelning tjänstgjort en och tidvis två föredragande samt tre å fyra biträden. Kostnaderna härför hava bestritts av det till uppläggande av ett jordregister för rikets landsbygd under andra huvudtiteln anvisade anslag å extra stat.

Dessutom har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t för vartdera av åren 1918 och 1919 å extra stat såsom förslagsanslag, högst, anvisat dels för anställande under samma år hos lantmäteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor, eller tillhoppa 18,300 kronor.

Det av Kungl. Maj:t nu framställda förslaget innebär först uppförande till komplettering av personalen å de nuvarande två byråerna, i förslaget benämnda administrativa byran och utredningsbyran, av två byrådirektörer i andra normalgraden med 3,600 kronor i lön, 1,800

kronor i tjänstgöringspenningar och 400 kronor i ortstillägg; däremot skulle byråingenjören å utredningsbyrån överflyttas till den ena av nedan angivna två byråer, vilka föreslås nyinrättade. Av dessa skulle den ena benämnas landsbyrån. Dit skulle förläggas icke blott styrelsens befattning med vanlig mätning och jorddelningsverksamheten i övrigt, såsom tillsyn över skiftesläggning och gradering o. s. v., utan även de på lantmäteristyrelsen beroende åtgärder i fråga om de ovan föreslagna statsbidragen. Vidare skulle till samma byrå förläggas styrelsens befattning med jordregistret. Jämväl sedan detta register blivit fullbordat, torde nämligen enligt vad utredningen ger vid handen styrelsen få åtskilligt arbete med tillsynen över registrets förande. Den andra byrån, som föreslagits benämnas stadsbyrån, skulle utöva ledning av och tillsyn över mätningstväsandet i städer och stadsliknande samhällen, övervaka finmätning i allmänhet samt vidtaga alla på styrelsen ankommande åtgärder, som sammanhånga med fastighetsbildningslagen och förberörda kungörelse den 16 augusti 1918.

Personalen å vardera av dessa byråer har föreslagits att utgöras av en byråchef, en byrådirektör och en byråingenjör. Av byrådirektörsbefattningarna har den å stadsbyrån ansetts böra med hänsyn till de särskilda kvalifikationer, som måste ställas på denne befattningshavare, föreslagits att uppföras i kvalificerad andra grad, d. v. s. med löneförmåner av 6,800 kronor, varav 4,200 kronor i lön, 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar och 600 kronor i ortstillägg.

Dessutom föreslås uppförande av ett biträde åt arkivarien, benämnd arkivbiträde, med 2,800 kronors begynnelseavlönning jämte tre ålderstillägg å 300 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år. Dessa avlöningsförmåner motsvara vad som nu utgår till underinspektörerna vid fartygsinspektionen. Registratorsgöromålen hava hittills varit förenade med arkivariefattningen. För handhavande av dessa göromål, vilka enligt vad i statsrådsprotokollet anförts i alltför hög grad tagit arkivariens tid i anspråk, föreslås nu inrättande av en särskild befattning i första normalgraden. De ordinarie kvinnliga biträdenas antal är för närvarande tre, varav ett i andra och två i första biträdesgraden. Nu föreslås uppförande av ytterligare två sådana biträden i andra graden.

Slutligen har föreslagits att såsom en konsekvens den föreslagna ökningen av såväl lantmäteristyrelsens personal som lantmåteripersonalen i orterna åt ämbetsverkets chef, vilken i den nuvarande staten upptages som överdirektör, gives generaldirektörs ställning och avlöning.

Den sålunda föreslagna ökningen av lantmäteristyrelsens personal har i viss mån motiverats av behovet att under av byråcheferna

företagna inspektionsresor äga tillgång till väl kvalificerade ställföreträdare för dessa. Den ställning beträffande byråchefernas inspekterande verksamhet, som utskottet i det föregående intagit, torde visserligen utgöra visst skäl för en minskning i antalet föreslagna nya befattningar. Utskottet har emellertid icke av denna anledning velat framställa något förslag i sådant avseende, utan biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag sådant det föreligger. Av vad utskottet nu anfört följer jämväl, att utskottet icke kan tillstyrka det i första punkten av de av herr Dahl samt av herrar Tengdahl och Lübeck väckta motionerna framställda förslaget.

Förslaget till stat för lantmäteristyrelsen har följande lydelse:

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa kronor	Titel	Antal	Kronor	Summa kronor
7,000	3,000	1,000	11,000	Generaldirektör	1	11,000	
5,000	2,500	600	8,100	Byråchef	4	32,400	
4,200	2,000	600	6,800	Byrådirektör å stadsbyrån	1	6,800	
3,600	1,800	400	5,800	Byrådirektör	3	17,400	
3,600	1,800	400	5,800	Lantmäterifiskal	1	5,800	
3,600	1,800	400	5,800	Arkivarie	1	5,800	
2,200	1,500	300	4,000	Byråingenjör	3	12,000	
2,200	1,500	300	4,000	Registrator	1	4,000	
1,600	900	300	2,800	Arkivbiträde	1	2,800	
1,300	500	200	2,000	Kvinnligt biträde	3	6,000	
1,100	300	200	1,600	Kvinnligt biträde	2	3,200	
1,100	650	150	1,900	Förste vaktmästare	1	1,900	
900	550	150	1,600	Vaktmästare	2	3,200	112,300
—	—	—	—	Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning			37,500
				Summa kronor			149,800

Anm. 1. Byråchef och byrådirektör å stadsbyrån åtnjuta ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Anm. 2. Annan byrådirektör, lantmäterifiskal och arkivarie åtnjuta två ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5 och 10 år.

Anm. 3. Byråingenjör och registrator åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Anm. 4. Arkivbiträde åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 300 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Anm. 5. Kvinnligt biträder åtnjuter tre ålderstillägg å 200 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år, skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.

Ann. 6. Förste vaktmästare och vaktmästare åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 år.

Ann. 7. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas förste vaktmästaren eller vaktmästaren, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest befattningshavare, som nyss nämnts, åtnjuta enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall befattningshavaren själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Svensk författningsamling 1918 nr 836).

För åtnjutande av de å denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar har föreslagits följande villkor och bestämmelser.

*I fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, för-
ening av tjänster m. m.:*

att innehavare av ordinarie befattning å staten för lantmäteristyrelsen skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller särskilda delar därav eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, eller därest viss personal tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att ordinarie befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med liknande arbetsuppgifter;

att med ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, såframt ej, vad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, lantmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att innehavare av ordinarie befattning å lantmäterikontor icke äger, byråchef, byrådirektör, lantmäterifiskal och arkivarie utan Kungl. Maj:ts och annan tjänsteman utan styrelsens efter särskild prövning i varje fall lämnade tillstånd, utföra lantmäteriförrättningar i orterna;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra uti den särskilda befattning inom graden, där lantmäteristyrelsen, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, finner honom lämplig och behövlig;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att byrådirektör skulle vara skyldig att, när byråchef åtnjuter semester eller är stadd på tjänsteresa, utan särskild ersättning förvalta närmast högre tjänst jämte sin egen;

att när det eljest erfordras för beredande av semester eller när förordnande av vikarie under tjänsteresa anses böra äga rum, ävensom vid sjukdomsförfall manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i lantmäteristyrelsen, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

ifråga om ålderstillägg:

att tidpunkten för i lönestaten medgiven förhöjning av lönen efter viss tid fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad bestämmes att inträda,

första förhöjningen efter, vad angår förste vaktmästaren och vaktmästare, tre år men beträffande annan befattningshavare fem år, under villkor att inne-

havaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att därvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare tre respektive fem år på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare tre respektive fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd;

att befattningshavare må för löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräknas den tid, han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie statstjänst;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos lantmäteristyrelsen och antages till ordinarie biträde hos styrelsen från nämnda tidpunkt, må för åtnjutande av löneförhöjning räknas till godo den tid, hon omedelbart därförinnan mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet hos ämbetsverket;

att likväl löntagare, som, då stadgad tid för erhållande av löneförhöjning intjänats, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av generaldirektören, byråchefer, byrådirektör, lantmäterifiskal och arkivarie under en och en halv månad, av byråingenjör, registrator, arkivbiträde och kvinnligt biträde under en månad samt av vaktmästare under femton dagar;

att befattningshavare, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av generaldirektören bestämmes, begagna sig av semester;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare de föreskrifter i övrigt skola lända till efterrättelse, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Under åberopande av vad utskottet här ovan anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 9 i förevarande proposition gjorda fram-

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 10 saml. 65 häft (Nr 103.)

ställning och med avslag å första punkten av de av herr Dahl samt av herrar Tengdahl och Lübeck väckta motionerna

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1920, ävensom ovan intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter den 1 januari 1920 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 76,800 kronor till 149,800 kronor.

7:o.

Förstärkning av lantmäteristyrelsens arbetskrafter för år 1919.

Förslaget i denna del avser att bereda lantmäteristyrelsen möjlighet att under senare halvåret av innevarande år anställa förutom den extra byrådirektör, till vars avlöande på sätt utskottet här ovan erinrat riksdagen anvisat medel å extra stat för år 1919, av ytterligare en sådan byrådirektör. Härför beräknas å tilläggsstat för nämnda år ett anslag av 6,000 kronor.

Då utskottet icke funnit skäl till erinran häremot, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 18 av förevarande proposition gjorda framställning till förstärkning av lantmäteristyrelsens arbetskrafter under senare halvåret 1919 å tilläggsstat för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor.

8:o.

Nionde huvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg samt rese- och traktamentspenningar.

I nu ifrågavarande avseende har i statsrådsprotokollet framhållits att ovan behandlade förslag påverkade jämväl andra anslag å riksstaten än dem, som rörde lantmäteriväsendet, nämligen dels förslagsanslaget till ålderstillägg och dels förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Förstnämnda anslag är i riksstaten för år 1919 upptaget till ett belopp av 140,000 kronor.

Anslaget till ålderstillägg har sålunda ansetts böra höjas med 110,000 kronor till 250,000 kronor.

Anslaget till rese- och traktamentspenningar är nu upptaget i riksstaten med 650,000 kronor. Utskottet har ovan tillstyrkt höjning däri dels med 125,000 kronor för statens övertagande av ersättning för resekostnaderna till lantmätare m. fl., dels ock med 200,000 kronor för statens övertagande av kostnaden för gode män. Med hänsyn härtill ävensom till att utskottet i sitt utlåtande angående regleringen av utgifterna under nionde huvudtiteln förklarar sig komma att tillstyrka en ökning av ifrågavarande anslag med 60,000 kronor för statens övertagande av kostnaden för dagtraktamenten åt lantbruksingenjörer m. fl., torde ordinarie anslaget till rese- och traktamentspenningar böra undergå en förhöjning med $125,000 + 200,000 + 60,000 = 385,000$ kronor. Med hänsyn emellertid till vad i statsrådsprotokollet framhållits rörande de stegrade utgifterna från detta anslag torde höjningen i detsamma icke böra göras mindre än 400,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 16 och 17 i förevarande proposition gjorda framställningar och den av herr Molin väckta motionen i vad densamma rör statens övertagande av

kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmäteriförrättningar

dels höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor,

dels ock höja samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 400,000 kronor till 1,050,000 kronor.

9:o.

Lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 10 gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad skett för åren 1918 och 1919, för bestridande av utgifter vid lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

10:o.

Lantmäteriuundervisningen.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen för vart och ett av åren 1911—1919 ställt medel till Kungl. Maj:ts förfogande att användas till lantmäteriuundervisningen. För år 1919 har för ändamålet anvisats ett reservationsanslag av 39,800 kronor.

Den föreslagna anslagsökningen, utgörande 1,700 kronor, avser att bereda lärare och assistenter, som leda fältövningarna vid den i undervisningen ingående geodetiskt-rättsliga kursen, dagtraktamenten vid på längre avstånd från huvudstaden bedrivna dylika övningar.

Utskottet, som ej har något att häremot erinra, hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 11 av förevarande proposition gjorda framställning till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 41,500 kronor.

11:o.

Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen på extra stat anvisat för vardera av åren 1914 och 1915 ett anslag av 5,000 kronor samt för vart och ett av åren 1917, 1918 och 1919 ett anslag av 3,500 kronor eller tillhopa 20,500 kronor.

Totalkostnaden för ifrågavarande arbete har av lantmäteristyrelsen beräknats till 52,500 kronor, varav såsom nämnts hittills 20,500 kronor anvisats.

På av departementschefen anförda skäl anser utskottet sig böra tillstyrka att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning för år 1920 höjes till 5,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 12 av förevarande proposition gjorda framställning till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

12:o.

Anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor m. m.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkt 13 därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må i likhet med vad skett för år 1919 för anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

13:o.

**Anskaffande för lantmäterikontoren i länen av kopior av kartor m. m.
angående statens järnvägars jordområden.**

Med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden anvisat anslag å extra stat med 7,000 kronor för vardera av åren 1917 och 1918 samt med 8,500 kronor för år 1919.

Den föreslagna ökningen i årsanslaget för ifrågavarande ändamål, utgörande 1,900 kronor, är beroende dels därpå, att medel till bestridande av den redan innevarande år med 300 kronor för år ökade ersättningen till de vid arbetet anställda tre rit- och skrivbiträdena ej längre kunnat beredas genom besparingar, dels ock därpå, att medel synts böra göras tillgängliga för en ifrågasatt förhöjning med 1,000 kronor i ersättningen till den lantmätare, som är anställd för arbetets utförande.

Då det sålunda föreslagna ökade årsbeloppet beräknats icke komma att i någon väsentlig mån förhöja totalkostnaden för arbetet, hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 14 av förevarande proposition gjorda framställning för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,400 kronor.

14:o.

Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.

I anslutning till Kungl. Maj:ts under punkt 15 därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må i likhet med vad skett för åren 1918 och 1919 för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.»

II) av herrar *Ericsson, Aaby, och Barthelson*, som ansett, att utskottets utlåtande bort avfattas i enlighet med den av herrar Öberg m. fl. avgivna reservationen dock att

dels att andra stycket å sid. 35 utbytes mot följande:

»Genom bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition pålægges statsverket höjd avlöning till lantmåteripersonalen, resekostnadsersättning till denna och särskilda statsbidrag i olika avseenden, som förut ålegat den som påkallat och haft nytta av lantmåteriförrättningen. Då dessa nya utgifter för statsverket äro högst avsevärda, kan utskottet icke tillstyrka att i enlighet med herr Molins motion ytterligare öka statens bidrag med ett till 200,000 kronor beräknat anslag till ersättning åt gode män vid lantmåteriförrättningar. Utskottet kommer att under punkten 'nionde huvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg samt rese- och traktamentspenningar' hemställa om avslag å herr Molins motion i denna del»,

dels som följd härav fjärde stycket å sid. 43 och hemställan där utbytes mot:

»Anslaget till rese- och traktamentspenningar är nu upptaget i riksstaten med 650,000 kronor. Utskottet har ovan tillstyrkt höjning däri med 125,000 kronor för statens övertagande av ersättning för resekostnader för lantmätare m. fl. Med hänsyn härtill — — — — med 125,000 + 60,000 = 185,000 kronor. I betraktande emellertid av vad i statsrådsprotokollet — — — — — 200,000 kronor.

Under åberopande av — — — — — — — — — — hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 16 och 17 i förevarande proposition gjorda framställningar och med avslag å den av herr Molin väckta motionen i vad densamma rör statens övertagande av kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmåteriförrättningar,

dels höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor,

dels ock höja samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 650,000 kronor med 200,000 kronor till 850,000 kronor.»

III) av herr *Vasseur*, som ansett, att utskottets utlåtande bort avfattas i enlighet med den av herrar Öberg m. fl. avgivna reservationen utom i fråga om lantmåteristyrelsens och förste lantmätarnas tillsyn över

lantmäteriverksamheten, i anledning varav han ansett, att å sid. 27 i slutet av andra stycket utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

— — — »En sådan överlantmätarens inspekterande verksamhet utesluter givetvis ingalunda behovet av tillsyn från lantmäteristyrelsens sida. Det ligger nämligen i sakens natur, att överlantmätarens inspektioner oftast måste inriktas på speciella fall, där särskild anledning till undersökning föreligger. Den tillsyn och inspektion, som måste anses erforderlig från lantmäteristyrelsens sida, bör däremot avse, förutom undersökning i sådana speciella fall rörande det tekniska utförandet av mätningar m. m., där särskild sakkunskap är av nöden, bland annat att utöva kontroll över att gällande bestämmelser efterlevas på ett över hela riket ensartat sätt, som överensstämmer med bestämmelsernas inneboende syfte. Lantmäteristyrelsen förskaffar sig därigenom även en närmare kännedom om lokala förhållanden och behov samt kan tillvarataga och för hela lantmäteriet nyttiggöra uppslag och metoder, som må hava framkommit i olika landsändar. Då detta givetvis är av den största betydelse för styrelsens ledande verksamhet och lantmäteriets utveckling får utskottet framhålla önskvärdheten av, att i lantmäteriinstruktionen denna styrelsens inspekterande verksamhet mer än hittills betonas samt att därvid bestämmelser inryckas, som möjliggöra icke allenast för ämbetsverkets chef utan även för av denne därtill förordnad byråchef att företaga resor i inspektionsändamål.

Det framlagda förslaget till stat har följande lydelse:»

Såsom en följd av denna ändring bör även sista stycket å sidan 37 i ovannämnda reservation erhålla följande lydelse:

»Den sålunda föreslagna ökningen av lantmäteristyrelsens personal har i viss mån motiverats av behovet att under av byråcheferna företagna inspektionsresor äga tillgång till väl kvalificerade ställföreträdare för dessa. Den ställning beträffande byråchefernas inspekterande verksamhet, som utskottet i det föregående intagit, torde därför ytterligare tala för förslaget. Utskottet finner sig därför böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i sin helhet, sådant detsamma föreligger. Av vad utskottet nu anfört följer jämväl, att utskottet icke kan tillstyrka det i första punkten av de av herr Dahl samt av herrar Tengdahl och Lybeck väckta motionerna framställda förslaget.»

IV) av herr *Molin* i Dombäcksmark, som anfört:

»Att jag inom utskottet röstat avslag å Kungl. Maj:ts proposition,

beror uteslutande på att propositionen enligt min mening icke på nöjaktigt sätt tillgodosett jordägarnas intressen och för övrigt illa överensstämmer med riksdagens skrivelse i ämnet år 1918. Inför faran att kungl. propositionen möjligen kunnat vinna bifall i befintligt skick, vilket för jordägarna måste innebära en avsevärd *försämring* i stället för *förbättring* av nuvarande förhållanden, har jag nödgats förena mig med dem, som yrkat avslag.

Därest däremot anhängarna av att nu bringa frågan till positiv lösning kunnat förena sig om att överföra godemännens traktamenten och resekostnader på statsverket, hade jag obetingat anslutit mig till den ståndpunkt, som innefattas uti den av herrar Öberg m. fl. vid utlåtandet fogade reservationen.

V) samt av herr *Pettersson, Olaus*, mot utskottets motivering.